

Czwartek, 19 września 2019 r.

P9_TA(2019)0017

Sytuacja w Turcji, w szczególności odwołanie burmistrzów wyłonionych w wyborach

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 września 2019 r. w sprawie sytuacji w Turcji, w szczególności odwołania burmistrzów wyłonionych w wyborach (2019/2821(RSP))

(2021/C 171/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Turcji, w szczególności rezolucję z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie stosunków między UE i Turcją ⁽¹⁾, z dnia 27 października 2016 r. w sprawie sytuacji dziennikarzy w Turcji ⁽²⁾, z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie bieżącej sytuacji w zakresie praw człowieka w Turcji ⁽³⁾ oraz z dnia 13 marca 2019 r. w sprawie sprawozdania Komisji za 2018 r. w sprawie Turcji ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 maja 2019 r. dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie polityki rozszerzenia UE (COM(2019)0260) oraz dokument roboczy służb Komisji towarzyszący sprawozdaniu za 2019 r. w sprawie Turcji (SWD(2019)0220),
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 18 czerwca 2018 r. oraz wcześniejsze odnośne konkluzje Rady i Rady Europejskiej,
- uwzględniając wstępne wnioski przedstawione przez misję obserwacji wyborów Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy,
- uwzględniając zalecenia Komisji Weneckiej i zobowiązanie się Turcji do przestrzegania Europejskiej karty samorządu lokalnego,
- uwzględniając rezolucję nr 2260 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 24 stycznia 2019 r. zatytułowaną „The worsening situation of opposition politicians in Turkey: what can be done to protect their fundamental rights in a Council of Europe member State?” (Pogarszająca się sytuacja opozycyjnych polityków w Turcji: co można zrobić, aby chronić ich prawa podstawowe w państwie członkowskim Rady Europy?),
- uwzględniając oświadczenia rzecznik Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z dnia 19 sierpnia 2019 r. w sprawie zawieszenia wybranych burmistrzów i zatrzymania setek osób w południowo-wschodniej Turcji,
- uwzględniając orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Selahattin Demirtaş przeciwko Turcji,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 2156 (2017) w sprawie funkcjonowania instytucji demokratycznych w Turcji,
- uwzględniając fakt, że wartości leżące u podstaw UE opierają się na praworządności i poszanowaniu praw człowieka oraz wartościach, które obowiązują również wszystkie kraje kandydujące do UE;
- uwzględniając europejską konwencję o ochronie praw człowieka i Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, których Turcja jest stroną,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 224 z 27.6.2018, s. 93.

⁽²⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 199.

⁽³⁾ Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 56.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0200.

Czwartek, 19 września 2019 r.

- A. mając na uwadze, że Turcja jest ważnym partnerem UE i oczekuje się od niej, jako państwa kandydującego, stania na straży najwyższych standardów demokracji, w tym poszanowania praw człowieka, praworządności, wiarygodnych wyborów, podstawowych wolności oraz powszechnego prawa do sprawiedliwego procesu;
- B. mając na uwadze, że wybory lokalne odbyły się w Turcji w dniu 31 marca 2019 r. i „zostały przeprowadzone w sposób uporządkowany”, zgodnie ze wstępnymi wnioskami delegacji obserwacji wyborów Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy; mając na uwadze, że w wyborach lokalnych odnotowano imponującą frekwencję wyborczą; mając na uwadze, że wybory zostały szeroko skrytykowane przez obserwatorów z powodu nadmiernej stronniczości mediów na korzyść rządzącego Sojuszu Ludu;
- C. mając na uwadze, że w wyborach lokalnych w dniu 31 marca 2019 r. burmistrz Adnan Selçuk Mızraklı z Diyarbakır uzyskał większość 63 % głosów, burmistrz Ahmet Türk z Mardin większość 56 % głosów, a burmistrz Bedia Özgökçe z Wan większość 54 % głosów, co oznacza, że wszystkich troje burmistrzów otrzymało wyraźny mandat ludowy do pełnienia obowiązków związanych z ich urządami burmistrzowskimi;
- D. mając na uwadze, że wszyscy trzej burmistrzowie otrzymali zgodę Najwyższej Rady Wyborczej Republiki Turcji (YSK) na kandydowanie w wyborach;
- E. mając na uwadze, że demokratycznie wybrani burmistrzowie Diyarbakır, Wan i Mardin w południowo-wschodniej Turcji zostali zastąpieni przez mianowanych przez rząd gubernatorów/pełnomocników prowincjonalnych, ponieważ stwierdzono, że istnieją podstawy do objęcia ich w chwili obecnej postępowaniem karnym dotyczącym domniemych związków z terroryzmem;
- F. mając na uwadze, że zastąpienie Adnana Selçuka Mızraklı, Ahmeta Türka i Bedii Özgökçe Ertan przez mianowanych przez rząd gubernatorów budzi poważne obawy, ponieważ podważa poszanowanie demokratycznych wyników wyborów z dnia 31 marca 2019 r.; mając na uwadze, że dodatkowych 418 cywilów, głównie członków rad miejskich i pracowników z 29 różnych prowincji w całej Turcji, zostało w dniu 18 sierpnia 2019 r. zatrzymanych na podstawie podobnych nieuzasadnionych zarzutów;
- G. mając na uwadze, że we wrześniu 2016 r. turecka ustawa o władzach samorządowych została zmieniona na mocy dekretu o stanie wyjątkowym w celu ułatwienia administracyjnego usunięcia burmistrzów oskarżonych o powiązania z terroryzmem i zastąpienia ich gubernatorami prowincjonalnymi; mając na uwadze, że Komisja Wenecka wezwała władze tureckie do uchylecia przepisów wprowadzonych przez turecki dekret z mocą ustawy nr 674 z dnia 1 września 2016 r. – tych, które nie są ściśle wymagane przez stan wyjątkowy – w szczególności przepisów dotyczących zasad umożliwiających obsadzanie wolnych stanowisk burmistrzów, zastępców burmistrzów i członków rad lokalnych w drodze mianowania;
- H. mając na uwadze, że w dniu 9 kwietnia 2019 r. YSK ogłosiła niekwalifikowalność do objęcia urzędu czterech innych wybranych burmistrzów i członków rad lokalnych w południowo-wschodniej Turcji, mimo że zatwierdziła ich kandydatury przed wyborami dnia 31 marca 2019 r., argumentując, że kandydaci ci byli wcześniej urzędnikami służby cywilnej i zostali zwolnieni z pracy na mocy dekretu rządowego; mając na uwadze, że w następstwie tej decyzji YSK przyznała te stanowiska kandydatom z Partii Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP); mając na uwadze, że rozprawienie się z turecką opozycją polityczną ma miejsce w kontekście kurczącej się przestrzeni dla głosów demokratycznych oraz ciągłych działań władz tureckich mających na celu uciszenie głosów sprzeciwu – również tych należących do dziennikarzy, obrońców praw człowieka, pracowników naukowych, sędziów i prawników;
- I. mając na uwadze, że wiele podejmowanych środków jest nieproporcjonalnych, łamie tureckie prawo krajowe, stanowi naruszenie zobowiązań wynikających z członkostwa w Radzie Europy i jest sprzeczne z Międzynarodowym paktem praw obywatelskich i politycznych; mając na uwadze, że w ramach represji po próbie zamachu stanu ponad 150 000 osób pozbawiono wolności, 78 000 aresztowano pod zarzutem terroryzmu, a ponad 50 000 osób wciąż przebywa w więzieniu, w większości mimo braku jednoznacznych dowodów winy; mając na uwadze, że według stanu na grudzień 2018 r. łączna liczba osób zatrzymanych w więzieniu bez aktu oskarżenia lub oczekujących na proces wynosi około 57 000; mając na uwadze, że ponad 20 % tych pozbawionych wolności osób przebywa w więzieniu wskutek zarzutów związanych z terroryzmem, co dotyczy dziennikarzy, działaczy politycznych, prawników i obrońców praw człowieka, i prowadzi to do wzrostu obaw o niezawisłość sądownictwa;

Czwartek, 19 września 2019 r.

- J. mając na uwadze, że decyzje YSK o ponownym przeprowadzeniu metropolitalnych wyborów burmistrza Stambułu oraz o obsadzeniu poszczególnych gmin w południowo-wschodniej Turcji kandydatami z dalszych miejsc budzą poważne zaniepokojenie, w szczególności jeśli chodzi o poszanowanie legalności i integralności procesu wyborczego oraz niezależność instytucji od ingerencji politycznej;
- K. mając na uwadze, że 3 września 2019 r. minister spraw wewnętrznych Turcji ogłosił, że wydane zostaną kolejne nakazy odwołania funkcjonariuszy publicznych pochodzących z wyboru, a szczególnie zagroził zastąpieniem burmistrza Stambułu Ekrema İmamoğlu;
- L. mając na uwadze, że 6 września 2019 r. przewodniczący prowincjonalny Republikańskiej Partii Ludowej (CHP) Canan Kaftancıoğlu został skazany na 9 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności za obrazę prezydenta, obrazę funkcjonariuszy państwowych, znieważenie państwa, podżeganie do wrogości i nienawiści oraz wykorzystywanie mediów społecznościowych do rozpowszechniania propagandy na rzecz organizacji terrorystycznych w latach 2012–2017;
- M. mając na uwadze, że niektórych demonstracji publicznych przeciw odwołaniu burmistrzów zakazano ze względów bezpieczeństwa, a te, które się odbyły, zakończyły się ich siłowym rozproszeniem przez policję, czemu często towarzyszyły masowe zatrzymania i stawianie zarzutów uczestnikom; mając na uwadze, że wynika to z przepisów wprowadzonych natychmiast po zniesieniu stanu wyjątkowego;
- N. mając na uwadze, że w Turcji doszło do szeregu ataków, a w 2016 r. dokonano próby zamachu stanu, w wyniku czego zginęło 248 osób;
1. potępia decyzję władz tureckich o odwołaniu demokratycznie wybranych burmistrzów ze stanowisk na podstawie wątpliwych dowodów; podkreśla, że działania te w dalszym ciągu osłabiają zdolność opozycji politycznej do korzystania z przysługujących jej praw i pełnienia ról demokratycznych; wzywa władze tureckie do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia opozycjonistów aresztowanych w wyniku represji przeciw wszelkim głosom sprzeciwu w kraju oraz do wycofania wszystkich postawionych im zarzutów;
 2. zdecydowanie krytycznie odnosi się do arbitralnego zastąpienia pochodzących z wyboru przedstawicieli lokalnych pełnomocnikami niepochodzącymi z wyboru, co jeszcze bardziej osłabia demokratyczną strukturę Turcji; wzywa władze tureckie do przywrócenia wszystkich burmistrzów i innych funkcjonariuszy publicznych pochodzących z wyboru, którzy wygrali wybory samorządowe 31 marca 2019 r. i którym uniemożliwiono objęcie stanowiska lub których zwolniono bądź zastąpiono pełnomocnikami niepochodzącymi z wyboru na podstawie nieudokumentowanych zarzutów;
 3. zdecydowanie potępia politycznie umotywowany wyrok wobec Canana Kaftancıoğlu, który ewidentnie jest karany za odegranie istotnej roli w zakończonej sukcesem kampanii wyborczej burmistrza Stambułu i domaga się natychmiastowego uchylecia tego wyroku;
 4. potępia groźby władz tureckich dotyczące odwołania innych funkcjonariuszy publicznych pochodzących z wyboru i wzywa Turcję do powstrzymania się od dalszych działań służących zastraszaniu;
 5. ponownie podkreśla znaczenie dobrych stosunków z Turcją w oparciu o wspólne wartości, poszanowanie praw człowieka, praworządność, wolne i demokratyczne wybory – w tym respektowanie wyników wyborów – podstawowe wolności i powszechne prawo do rzetelnego procesu sądowego; wzywa rząd turecki do zagwarantowania praw człowieka wszystkim ludziom, w tym potrzebującym ochrony międzynarodowej, którzy mieszkają i pracują w Turcji;
 6. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie postępującym pogarszaniem się sytuacji w zakresie podstawowych wolności i praworządności w Turcji oraz potępia arbitralne zatrzymania, nękanie środkami sądowymi i administracyjnymi, zakaz podróży, a ponadto inne środki umyślnie stosowane w celu prześladowania tysięcy obywateli tureckich, w tym polityków i funkcjonariuszy publicznych pochodzących z wyboru, obrońców praw człowieka, urzędników służby cywilnej, członków niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli środowisk akademickich i niezliczonych zwykłych obywateli; wyraża zaniepokojenie doniesieniami o ciągłych oskarżeniach i dochodzeniach w sprawie zbyt szeroko i niejasno definiowanych przestępstw terrorystycznych;
 7. apeluje do Turcji, aby zapewniła zgodność swoich przepisów antyterrorystycznych z międzynarodowymi standardami w dziedzinie praw człowieka; powtarza, że pojemne tureckie przepisy antyterrorystyczne nie powinny służyć karaniu obywateli i mediów za korzystanie z prawa do wolności wypowiedzi ani arbitralnemu odwoływaniu przedstawicieli pochodzących z wyboru i zastępowaniu ich pełnomocnikami rządowymi;

Czwartek, 19 września 2019 r.

8. wzywa władze tureckie, aby przestrzegały zasad międzynarodowych, zapewniły pluralizm oraz wolność zrzeszania się i wypowiedzi zgodnie z najlepszymi praktykami, a także zagwarantowały otoczenie umożliwiające działanie przedstawicielom wybranym w wolnych i uczciwych wyborach wyrażających wolę obywateli Turcji; podkreśla, że wspomniane decyzje naruszają prawo do wolnych wyborów, prawo do udziału w życiu politycznym oraz prawo do wolności wypowiedzi na mocy EKPC;
 9. ponownie wyraża zaniepokojenie nadmiernym stosowaniem w Turcji postępowań sądowych wobec przedstawicieli lokalnych pochodzących z wyboru oraz ich zastępowaniem przez mianowanych funkcjonariuszy, która to praktyka poważnie zagraża prawidłowemu działaniu demokracji na szczeblu lokalnym;
 10. wzywa rząd turecki do zapewnienia każdej osobie prawa do rzetelnego procesu sądowego oraz do rozpatrzenia jej sprawy zgodnie z międzynarodowymi standardami przez niezależny sąd, który może przyznać zadośćuczynienie – w tym odszkodowanie za straty materialne i moralne; wzywa Turcję, aby zapewniła tureckiej Instytucji ds. Praw Człowieka i Równości oraz tureckiemu urzędowi Rzecznika Praw Obywatelskich niezależność operacyjną, strukturalną i finansową w celu zagwarantowania im zdolności do zapewnienia rzeczywistej rewizji wyroków i możliwości dochodzenia zadośćuczynienia, a także aby stosowała się do wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
 11. potępia przedłużający się areszt Selahattina Demirtaşa, przywódcy opozycyjnego i kandydata na prezydenta, oraz wzywa do jego natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia; odnotowuje wydane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka orzeczenie w jego sprawie, w którym wezwano władze tureckie do jego natychmiastowego uwolnienia;
 12. wyraża poważne zaniepokojenie monitorowaniem platform mediów społecznościowych i zamykaniem kont w mediach społecznościowych przez władze tureckie;
 13. wzywa ESDZ i Komisję do przedstawienia Parlamentowi wyczerpujących informacji o zagadnieniach omawianych na posiedzeniu dialogu politycznego UE–Turcja 13 września 2019 r.;
 14. apeluje do wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz do Komisji i państw członkowskich, aby w rozmowach z przedstawicielami Turcji nadal zwracano uwagę na sytuację przetrzymywanych w areszcie opozycjonistów, obrońców praw człowieka, działaczy politycznych, prawników, dziennikarzy i naukowców, a także aby zapewniono im wsparcie dyplomatyczne i polityczne, w tym obserwację procesów i monitorowanie spraw; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zwiększyły stosowanie dotacji nadzwyczajnych na rzecz obrońców praw człowieka oraz zapewniły pełne wdrożenie wytycznych UE dotyczących obrońców praw człowieka;
 15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Turcji, a także zwraca się o przetłumaczenie niniejszej rezolucji na język turecki.
-